

LITERKA

letní speciál 2013

Vážení přátelé knih a literatury,

počátek prázdnin rámuje speciální letní rozšířené dvojčíslo Literky. Přináší ukázky z vítězných výtvorů mladých začínajících autorů, vzešlých z naší literární soutěže. Kromě toho se dozvíte, jak v Mikulčicích probíhalo její finále, tedy vyhlášení výsledků letošního ročníku Skryté paměti Moravy. Ohlédneme se společně také za dalšími červnovými akcemi Památníku, a zároveň Vás pozveme na právě připravované. Ať už se jedná o nejbližší výstavu nebo bohatý podzimní program, který svým návštěvníkům opět podhalí další nádherně zrekonstruované prostory. Rodí se právě rovněž pokračování úspěšného Literárního kaleidoskopu. Ten organizujeme ve spolupráci s Knihovnou Jiřího Mahena a první z podzimních lekcí odstartuje již ve druhé polovině září.

- » Literární výročí
- » V Památníku se četlo dětem
- » Literární kaleidoskop II
- » Pošli to dál z Mikulčic
- » Svatojakubské cesty
- » 3 otázky pro V. Drlíka a L. Kalinu
- » Práce okolo samizdatů
- » Připravované akce a výstavy
- » Digitalizace mapové sbírky
- » Tvořivost a textová kompetence
- » Nejen lešení klášter mění
- » Nedávné akce

Aktuální Literka je věnována Vojenu Drlíkovi, kterého v čele Památníku vystřídá Libor Kalina, s nímž jste se již na stránkách Literky setkali. Letní, mírně odlehčená rubrika 3 otázky proto při této příležitosti dostala větší prostor.

Přeji Vám krásné slunné dny a v září se těším na stránkách Literky.
Vaše Martina Kloudová

Verše na léto

Ivan Blatný

Srpnová

(úryvek)

Ať sladká vůně slova prázdniny
Se na okamžik chytí v této sloce!
V kuchyni kvízí dá mlýneček na ovoce

Ty dny.

Tvůj malý dopis leží na okně,
Tvůj malý dopis leží na okně,
Na kraji zahrad srpnového Brna

A báseň,

Zrovna tak nepatrná,
Sleduje vůni prázdniny.

5. červenec

určil v roce 1863 papež Pius XI. na návrh olomouckého arcibiskupa Bedřicha z Fürstenberka svátkem sv. Cyrila a Metoděje. Na Velehradě byly v témže roce organizovány velkolepé oslavy 1000. výročí příchodu věrozvěstů na Velkou Moravu. Státní svátek slavíme v tento den od roku 1990.

11. července 1913

se v Uherském ostrohu narodil Zdeněk Galuška, osobnost neodmyslitelně spjatá s Moravským Slováckem, a to zejména svými knihami *Slovácko sa sudí* (1947) a *Slovácko sa nesudí* (1972). Jako výtvarník pracoval také v brněnské Moravské ústředně, se Strouhalovou dechovou sedmičkou vystupoval na estrádách, aktivně se spolupodílel i na televizních dramatizacích (spolu s J. Dietlem) příběhů stařečka Pagáče v ČST Brno.

12. července 1932

zahynul při leteckém neštěstí Tomáš Baťa. Narodil se 3. dubna 1876 ve Zlíně jako třetí dítě ševce Antonína Bati. Vlastní podnikání spojil se zaváděním inovací (výroba bot z plátna namísto kůže, využívání moderních strojů, péče o zaměstnance). Sám se neustále vzdělával nejen ve svém oboru a po celém světě hledal nápady využitelné ve strojové výrobě bot.

V červenci 1817

vydal císař František I. dekret ustavující Moravské zemské muzeum. Návrhy na jeho zřízení se začaly objevovat již v roce 1803, aktivně se zapojila též moravská šlechta. O naplnění těchto snah informovala vyhláška moravsko-slezského gubernátora hraběte Antonína Bedřicha Mitrovského z 24. března 1818. V současnosti je Moravské zemské muzeum druhou největší institucí svého druhu v České republice, pečuje o více než 6 milionů předmětů.

13. srpna 1933

se v Brně narodil malíř, sochař, grafik a ilustrátor Alois Mikulka, známý rovněž jako autor pohádek, próz a divadelních her. Absolvoval Vyšší školu uměleckého průmyslu v Brně a Vysokou školu výtvarných umění v Bratislavě, obor monumentální malba. Vytvořil vlastní, velmi osobitý obrazný svět. Přispívá do časopisů, spolupracuje s rozhlasem a televizí, ilustruje knihy (například Františka Gellnera, Karla Šiktance, Jiřího Žáčka a mnohých dalších). Jeho literární tvorba, stejně jako výtvarná, stojí na asociacích a hře s významy slov i obrazů. Je členem Sdružení českých umělců grafiků HOLLAR.

13. srpna 1913

se v Krásnu nad Bečvou, dnes součásti Valašského Meziříčí, narodil jako Milan Ležák pozdější autor Milan Jariš. Novinář, prozaik a dramatik se s úspěchem věnoval zejména historickým látkám z národních dějin, připomenout lze jeho dramata *Boleslav Ukrutný* nebo hru *Království boží*.

18. srpna 1893

se narodil prozaik, dramatik a literární kritik Čestmír Jeřábek, sice v Litomyšli, ale svůj tvůrčí život neoddělitelně spojil s Brnem. Triptychem *Legenda ztraceného věku* se například ponořil do časů Přemyslovců, Boženě Němcové vzdal hold trojicí novel: *Odcházím, přijdu, Alespoň ve snu* a *Kam jde tvá cesta*. Memoáry *V paměti a v srdci* zachycují meziválečný literárně kulturní kvas Brna.

20. srpna 1878

se v Tasově na Vysočině narodil básník, prozaik a publicista Jakub Deml. Bývá řazen do katolického literárního proudu, jakkoli se jednalo o tvůrce i osobu velmi rozporuplnou. V roce 1909 byl po sedmi letech vyloučen z duchovní správy a penzionován, načež se věnoval až do své smrti (v roce 1961) literatuře, umění a také mystice.

Nedávné akce v Památníku písemnictví na Moravě

3. července, 17 hod., vernisáž výstavy Baťa – od projevů k próze a poezii

Písemné projevy zakladatelů baťovského impéria mají svéráznou dikci, vlastní slovník a v neposlední řadě i literární ambice. Výstava bude dalším příspěvkem ke stále živému fenoménu Baťa.

Květnice hora, Besének voda – dražší než celá Morava

Klub přátel Památníku písemnictví na Moravě připravil na sobotu 29. června tradiční výšlap po literárních značkách. Cílem se stalo město Tišnov a jeho okolí. Zdolat vrch Květnice je slušný sportovní výkon, korunovaný ovšem mimořádným uspokojením z poznání pověstmi opředené homole. Ne nadarmo zdobí průčelí tišnovské radnice v titulku uvedený nápis. Putování ovšem zdaleka nebyl konec, právem lákalo sesterské muzeum v Předklášteří a jeho aktuální výstava *Klášter Porta coeli pověstmi opředen*. **Přitažlivá expozice nás zavedla do středověku prostřednictvím místních tradovaných pověstí. O návrat do světa dětství se zase postaraly Porcelánové panenky Dagmar Jurčíkové.**

Připravované akce a výstavy – podzim 2013

Změna programu vyhrazena.

podzim (přesný termín bude upřesněn), Vítězslav Nezval – život, dílo

Básník, dnes snad více než kdy jindy vzbuzující emoce, je osobností, která se v české literatuře nedá obejít. Umělec, jehož dílo i osudy jsou svědectvím i součástí vítězství a proher našich dějin a umění v první polovině 20. století.

podzim (přesný termín bude upřesněn), Alois Mikulka – sochař, ilustrátor, spisovatel

Alois Mikulka, malíř, sochař a spisovatel se v roce 2013 dožívá osmdesátin a je stále velmi činný. V nedávné době mu vyšly další knihy, které jsou skrz naskrz autorské – je autorem textu, jeho grafické podoby a samozřejmě ilustrací. V současnosti není na Moravě výraznější reprezentant symbiózy literatury a výtvarného umění.

2. října – 1. prosince, Jiří Sumín

Amálie Vrbová – polozapomenutá moravská spisovatelka skrytá za mužským pseudonymem. Představitelka moravského realismu zasazovala děje svých próz především do prostředí hanáckého venkova.

18. –19. října, Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě

Mottem 23. Podzimního knižního veletrhu jsou Knihy a čísla. Po loňském úspěchu se letos očekává více než 15 tisíc návštěvníků, kterým se představí více než 160 vystavovatelů.

23. října, 17 hod., At' žije republika!

Vzpomínkový podvečer věnovaný vzniku Československa a vyhlášení osmého ročníku literární soutěže Skrytá paměť Moravy.

28. října, Skrytá paměť Moravy – Vyhlášení VIII. ročníku soutěže

U příležitosti státního svátku Den vzniku samostatného Československa vyhlásí Rada Jihomoravského kraje již osmý ročník literární soutěže pro mládež s názvem Skrytá paměť Moravy.

Dále pro vás připravujeme akce ke **Dni poezie** (19. listopadu) a **Týdnu knihoven** (v týdnu od 30. září do 6. října). V říjnu se bude konat rovněž kurz vazby svatebních a slavnostních kytic pod vedením floristy Slávka Rabušice.

Program StřeDění

září: Radek Malý

říjen: Erika Bezdičková

listopad: bratři Reynkovi

prosinec: Luisa Nováková

V Památníku se četlo dětem

Druhou červnovou sobotu ožily prostory Památníku tradičním knižním bleším trhem. O své poklady se přišla podělit řada milovníků literatury. Hlavním lákadlem Rajhradské soboty byl ale epilog třetího ročníku festivalu *Celé Česko čte dětem*. Dopoledne vyplnilo živé slovo. S veselými rýmy Pavla Šruta si poradil starosta města Rajhradu František Ondráček, následován učitelkou Dagmar Malotovou, knihovnicí Ladou Hamerníkovou a publicistou Petrem Žižkou. Pohádku o býčích zápasech dramaticky i se zpívanými pasážemi přednesl bratr Heřmanem, člen místní benediktinské komunity. Hravými verši z úspěšné knížky *Kdo má smysl pro nesmysl* přispěla Zita Havlenová z hospice sv. Josefa. Přednes střídaly tóny. O hudební program se postarali nadaní žáci Základní umělecké školy v Rajhradě, nastudované skladby vesměs zahráli spolu se svými učiteli. Motto Rajhradské soboty „Za vysvědčení knihu“ naplnil vrchovatě spisovatel Jiří Šandera. Sympatický autor a současně také vydavatel představil přitažlivou formou dětem i jejich rodičům tituly z vlastní produkce. Nakonec na sebe strhl pozornost eskamotér Dominik Grohman, především tím, že malé (i velké) aktivně zasvětil do fines žonglování s míčky. (lik)



Kaleidoskop nabídne další barevné fazety

Jaro 2013 přineslo spolupráci Památníku písemnictví na Moravě a Knihovny Jiřího Mahena v podobě několika kurzů zabývajících se literaturou s názvem Literární kaleidoskop. S účastníky jarního bloku jsme se probrouzdali leklemi tvůrčího psaní, zaposlouchali do přednášek o literatuře, prošli se brněnskou Veveří ulicí. Došlo i na tipy jak publikovat na internetu nebo tamtéž (kdekoli) správně vyhledávat informace. Také jsme se společně zamýšleli nad rétorikou – jak mluví některé známé osobnosti, co nám přináší monolog a co by měl v ideálním případě přinášet dialog. Zajímavým osvěžením byla analýza politických projevů „zevnitř“. Jaro uteklo jako voda a 8. června jsme zakončili Kaleidoskop milým setkáním v Rajhradě. Protože slovní, větná a ani myšlenková zásoba nebyla vyčerpána, můžeme se těšit na nová témata. Literární kaleidoskop bude pokračovat od 17. září. Vstupenky jsou již v nabídce Knihovny Jiřího Mahena. Máte-li chuť nahlédnout do Literárního kaleidoskopu, s koupí vstupenek do barevného světa aktuální literární praxe raději neotálejte. (kc)

Literární kaleidoskop II.

Program podzim 2013

1) Literatura pod drobnohledem

17. září, 17 hod., Historické knižní vazby

Místo konání: Památník písemnictví na Moravě, Klášter 1, Rajhrad

Setkání věnované knize – fyzickému artefaktu, umění knižních vazeb v proměnách věků a vkusu. „Živým“ materiálem ke zkoumání budou poklady z historické knihovny benediktinského kláštera. Kromě zdejších skvostů se podíváme také na poškozené vazby, které umožní nahlédnout knihám do útrob a přiblížit technickou podstatu věci.

24. září, 17 hod., Hledání minulého

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Kobližná 4, Brno

Přednáška zaměřená na starší českou literaturu se bude zabývat barokními literárními aktivitami spjatými s poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou.

1. října, 17 hod., Brněnské literární osobnosti

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Kobližná 4, Brno

Seznámení se současnými známými i méně známými brněnskými spisovateli a jejich tvorbou. Pomocí interaktivních činností nahlédneme do nitra brněnské literatury, vyzkoušíme si své literární znalosti a řekneme si něco o technikách rychlého čtení.

2) Informace hýbou světem

8. října, 17 hod., Nástroje usnadňující práci ve virtuálním světě

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, IN-centrum, Kleinův palác, nám. Svobody 15, Brno

Seznámení se současnými možnostmi publikování na internetu a prezentačními nástroji, které umožňují efektivní tvorbu prezentace a sdílení informací. Rychlé třídění odkazů a praktické otestování dalších všeobecně dostupných aplikací.

15. října, 17 hod., Formy zpravodajství a objektivita v dnešních médiích

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Kobližná 4, Brno

Jsou ještě dnes zprávy zprávami? Co musí zpráva obsahovat? Není ne-strannost a nezávislost anarchií? Publicistické žánry a některé zákonitosti z mediálního světa.

22. října, 17 hod., Reklama – skrytá řeč jazyka

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, Brno

Reklama na každém kroku. Jakým jazykem promlouvá, jaké strategie slouží k manipulaci se zákazníkem? Problematika společenského fenoménu bude doplněna o ukázky některých slavných reklam.

3) Živá poezie

5. listopadu, 17 hod., Cizí slovo poezie

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, Brno

Připadá vám poezie příliš nudná, nestravitelná a vzdálená? Moc jí nerozumíte, a proto ji tak málo čtete? Pojďme společně vyzkoušet hru se slovy. Přesvědčíte se, že porozumět poezii není vůbec těžké. Tvorba s využitím metod kritického myšlení.

12. listopadu, 17 hod., Vášeň a popel

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, Brno

Festival Den poezie letos nabízí ke zpracování inspirativní téma: Vášeň a popel. Pojďme společně objevovat různé básnické formy, které myšlenkám, pocitům a slovům dají tvar. Básnická dílna v rámci Dne poezie.

19. listopadu, 17 hod., Slovo v knize svázané

Místo konání: Památník písemnictví na Moravě, Klášter 1, Rajhrad

V závěrečném setkání Literárního kaleidoskopu se snoubí poezie s rukodělnou činností. Autorské básně z předešlé lekce dostanou knižní bibliofilskou podobu. Poetické vystoupení jako slavnostní tečka.

Cena kurzu: 450,- Kč.

Předprodej od 24. června 2013 v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, Brno.

Více informací na internetových stránkách Památníku písemnictví na Moravě (rajhrad.muzeumbrnenska.cz) nebo Knihovny Jiřího Mahena v Brně (www.kjm.cz).

POŠLI TO DÁL Z MIKULČIC!

Letos nesla literární soutěž Skrytá paměť Moravy téma: „Pošli to dál!“ Inspirací pro nelehké zadání bylo výročí příchodu věrozvěstů Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu. Ve Slovanském hradišti v Mikulčicích se konalo již posedmé vyhlášení výsledků soutěže a předávání cen jejím vítězům. Soutěžící stáří 12 až 19 let se zamýšleli nad významem příchodu soluňských bratrů na Velkou Moravu, vzpomínali ale také na další osobnosti našich dějin, jejichž činy nás dosud ovlivňují.



Porota sedmého ročníku soutěže přečetla 94 textů. Vítězkou I. kategorie (12–15 let) se stala Kristýna Suchánková z Ostravy – Polanky nad Odrou, Magdaléna Špačková z Předklášteří zopakovala své vítězství v soutěži z předloňska, tentokrát ale již ve II. kategorii (16–19 let). Ceny úspěšným finalistům předali náměstek hejtmana Jihomoravského kraje Václav Božek, člen Rady Jiří Němec a za odbornou porotu Libuše Nivnická, ředitelka Knihovny Jiřího Mahena v Brně. Diplomy za

druhá místa si odnesli v I. kategorii Štěpán Kus z Ostravy-Martinova a Adéla Ficová z Brna ve II. kategorii. Třetí místo mezi mladšími spisovateli si vypsali Petra Pikulová z Kuřimi, mezi staršími pak Vojtěch Mašín ze Šakvic. Porota udělila také čestná uznání: ta si v kategorii do 15 let odvezla Sára Konvalinková do Brna, Kristýna Slováková do

Ostravy, v kategorii do 19 let byla porotou pochválena Eva Halačková z Hustopečí a Karolína Hurdálková ze Starovic. Obě děvčata byla porotci vyznamenána již podruhé, Eva Halačková získala v loňském roce třetí místo v II. kategorii, Karolína Hurdálková stejně jako loni drží čestné uznání.

V letní Literce přinášíme ukázky z obou vítězných prací. Nezkrácená díla oceněných jsou zájemcům k dispozici na webu Muzea Brněnska. Vítězné práce budou publikovány v literární příloze *Sborníku Muzea Brněnska*, který vyjde na podzim 2013. Všichni účastníci letošní soutěže následně obdrží poštou zmíněnou literární přílohu jako vzpomínku na hodnotné soutěžní klání společně s motivační přihláškou na osmý ročník (zatím) Skryté paměti Moravy. (kc)

Na závěr připojujeme pozvánku na putovní výstavu věnovanou prvním pěti ročníkům Skryté paměti Moravy, která bude od 8. srpna k vidění ve foyer Krajského úřadu Jihomoravského kraje a v září se přemístí do Knihovny Jiřího Mahena.

Ukázky z vítězných prací

Zavináč

Magdaléna Špačková

Od: "GabEmerichová" <emer.gab@seznam.cz>
Komu: "TetičkaAlbína" <teta.h8metal@gmail.com>
Předmět: Pozdrav

Drahá tetičko Albíno,

tvoje e-maily mě samozřejmě ohromně potěšily, i ty obrázky jsou moc hezké. Je vidět, že Tě Ládlík už naučil zacházet s počítačem. Prosím Tě ale, abys mi přestala posílat tolik prezentací, jsou samozřejmě nadmíru roztomilé, bohužel mám ale spoustu práce a nemohu jim věnovat takovou pozornost, jakou by zasloužily.

Tvoje Gábinka

(...)

Od: "DrHrubý" <dr.hruby@nemocnice.svanna.cz>
Komu: "GabEmerichová" <emer.gab@seznam.cz>
Předmět: Lékařská zpráva

Paní Emerichová,

musím konstatovat, že stav Vaší dcery se velice uspokojivě stabilizoval. Ve velké míře k tomu přispěla ta dívčina, co zde Terezu denně navštěvuje. Nejsmutnějším faktem zůstává, že si pacientka na Kity vůbec nevzpomíná. I tak jsem ale zaznamenal pokroky. Tereza si opět připomněla práci na počítači. Děvčata se teď snaží uhodnout, jaké je heslo k její e-mailové schránce. Zatím se to teda nedaří, ale i tak mohu prohlásit, že vzrostly šance na její úplné uzdravení.

S pozdravem a přáním hezkého dne MUDr. Daniel Hrubý

(...)

Od: "MonikaJestřábová" <minie1972@google.com>
Komu: "GabEmerichová" <emer.gab@seznam.cz>
Předmět: Naše Květa

Ahoj, Gab,

prosím tě, mohla bys domluvit mojí dceři, až ji uvidíš? Tráví v nemocnici strašně času a úplně zanedbává školu, dneska jsem absolvovala už druhý pohovor s jejím učitelem biologie (žádná sláva, je mu přes šedesát a vůbec nemá vlasy). Doufala jsem, že na tebe dá, když se poslední dobou tak často vídáte. Navíc je Tessie tvoje dcera. Prosím, udělej s tou Květou něco, promluv jí do duše!

Minie

Od: "TetičkaAlbína" <teta.h8metal@gmail.com>

Komu: "GabEmerichová" <emer.gab@seznam.cz>

Předmět: Úsměv, Přílohy: (prezentace polemizující nad nicotností jedince)

Pošli tuto prezentaci nejméně deseti svým přátelům a udělej jim krásný den!!!

Magdaléna Špačková, 17 let, žije v Předklášteří a je studentkou Gymnázia v Tišnově.



Mezi její záliby patří volejbal, kreslení a čtení. Za své literární vzory považuje A. Lindgrenovou, A. Christie a K. Čapka. K tvůrčímu psaní ji přivedl tatínek, který jí odmala předčítal pohádky, a probudil v ní tak vášnivého knihomola, který posléze věty nejen četl, ale i tvořil. Magdaléna byla již za své literární počiny oceněna v rámci literární části soutěže ekocentra v Tišnově, získala 1. místo v autorském čtení v nižší kategorii na Gymnázium Tišnov a ve Skryté paměti Moravy zazářila prvním místem v I. kategorii již v roce 2010/2011, kdy se psalo na téma Cizinec.

Pohled Olgy Havlové na zatýkání Václava Havla

Kristýna Suchánková

(...)

Tři estébáci se nám vrátili do bytu. Nesnášela jsem je. Ukázali mi nějaký cár papíru a hned začali prohledávat byt. Chtěla jsem je vyhodit, začít na ně ječet, ať okamžitě vypadnou, že na to nemají právo, ale všechno bych jenom zhoršila.

Nezmohla jsem nic. Musela jsem jen přihlížet, jak nám převracejí domov vzhůru nohama, jak provokativně házejí nedopalky na koberec, vidět v jejich tvářích to uspokojení z jejich činění, ten pokrytecký, arogantní úsměv. Byla jsem zavřená ve vlastním vězení bezmoci a zoufalství, jako bych byla za nějakou clonou nespravedlnosti. Všechny ty krásné vůně a zvuky dnešního dne se zahalily do černého závoje pokřikování, spikleneckého smíchu, strachu, nenávisti a zimy. Vstupovala do bytu otevřenými vstupními dveřmi, ale i do mého nitra a škodolibě mrazila plamínky radosti tohoto dne.

Když jsme společnými silami zabalili to nejdůležitější, konečně se na mě podíval. Byl zpátky, byť jen na okamžik. Vrátil se ke mně, aby mi řekl, že bude všechno v pořádku. Objal mě. Jen krátce, ale tohle objetí nikdy nezapomenu. Bylo jako nejjemnější čokoláda, jako hřejivý a překrásný žár procházející celým mým tělem, jako stav beztlíže, jako nalezení dávno ztraceného a postrádaného, jako pocit blaženosti po namáhavém dni se sklenkou vína v ruce, jako nejlíbeznější píseň, jako vůně čerstvě upečeného chleba, jako vzbudit se s hřejivým sluncem ve tváři. Ba ne, tohle objetí vydalo za mnohem více.

Odtrhli ho. Cítila jsem jejich fyzickou radost z toho, že rozdělili bezchybné. Nasadili mu pouta a odváděli ho. Pořád se mi však díval do očí. Pořád jsem mohla vnímat energii silného člověka, přesvědčení dobrého člověka, kterého se někdo pokouší zlomit.

Důstojně se vzpřímil, nasadil vítězný úsměv a prošel dveřmi. Nemohla jsem za ním hystericky vyběhnout. Musela jsem tam jen stát a dívat se, jak jeho pevné kroky odvádějí mou životní jistotu. Zavřela jsem dveře, rozhlédla se po pokoji. Celý byt se změnil v harampádí našich životů, bezcitně vykuchaný a násilně pošpiněný.

Najednou mi to všechno došlo. Už tady není! Kam ho odvedli? Co s ním bude? Kdy ho zase uvidím? Neunesla jsem nápor emocí, podlomila se mi kolena a sesunula jsem se k zemi. Hrůza, panika, zloba. Chtěla jsem křičet, ale nemohla jsem ze sebe vydat ani hlásku. Jen jsem propukla v pláč. Dusivý, zbytečný a hloupý. Byla jsem sama, odříznutá od milovaného muže a přitom jsem věděla, že mu musím být oporou. NE! Nebudu se

přizpůsobovat tomuhle nesmyslnému honu šlapajícimu po lidské důstojnosti. Nenechám se zlomit. Budu dál bojovat za to, čemu oba tak pevně věříme.

...

Kristýna Suchánková, 15 let, z Ostravy – Polanky nad Odrou navštěvuje v tomtéž městě ZŠ Heleny Salichové a chystá se studovat na Gymnáziu Olgy Havlové. V budoucnu by chtěla procestovat celý svět. Ráda sleduje filmy, nakupuje, poslouchá hudbu a čte. Mezi její literární vzory patří W. Shakespeare, E. Brontëová, J. R. Tolkien, ale i K. J. Erben či J. Werich. K tvůrčímu psaní přivedla Kristýnu „nuda o prázdninách“. Vítězství v literární soutěži je dosud jejím největším úspěchem na poli literatury.



SVATOJAKUBSKÉ CESTY

Řím, Jeruzalém a Santiago de Compostela, tři nejdůležitější poutní místa středověku. Pohnutky poutníků, kteří se vydávali na dalekou cestu, byly zřejmě: navštívit místo umučení apoštolů Petra a Pavla a centrum katolické církve, Boží hrob nebo hrob apoštola Jakuba Staršího. Právě poslední jmenované, město ležící ve Španělsku, bylo věřícími vyhledáváno již od poloviny 9. století a vypravili se sem např. svatý František z Assisi, španělský královský pár Ferdinand Aragonský a Isabela Kastilská nebo vlámský malíř Jan van Eyck.

Svatojakubská pouť nebyla zapomenuta ani v současnosti. Zatímco ve středověku začínala ve francouzském městečku St. Jean Pied de Port, dnešní poutníci mohou svou cestu zahájit na mnoha jiných místech po celé Evropě a v jejím průběhu navštívit nejen kostely zasvěcené svatému Jakubovi, ale i další významná duchovní místa. Svatojakubská cesta byla dokonce v roce 1993 zařazena na seznam UNESCO.

Rovněž Českou republikou vedou trasy Svatojakubské cesty, z Čech míří do Německa a z Moravy do Rakouska. Konkrétní podoba moravských úseků se postupně profiluje a doplňuje. Základ tvoří trasa z Brna do Mikulova, odkud lze pokračovat do Weinviertelu v Dolní Rakousku. Další návrhy počítají s propojením Brna s Polskem skrze Olomouc a Opavu nebo se Slovenskem přes Velehrad.

Při putování z Brna na jih čeká na poutníky rajhradský Benediktinský klášter, kde si budou moci v brzké budoucnosti zakoupit *credencial*, průkaz poutníka, do něhož budou v průběhu cesty do Santiaga sbírat razítka v navštívených kostelích nebo na ubytovnách a díky kterému získají různé slevy a výhody. Postupně se jistě přidají i další zajímavé nabídky. (mk)



3 OTÁZKY pro

Vojena Drlíka

Na co z vaší několikaleté činnosti pro Památník jste nejvíce pyšný?

O pyše bych při rekapitulování nechtěl mluvit, snad jen o tom, co se nějak povedlo. Už sám fakt, že Památník vznikl a od roku 2005 dosud žije, je malý zázrak. Vždyť jsme začínali z ničeho – byli jsme a částečně jsme stále spíše výstavní místností než skutečným literárním muzeem. Neměli jsme jediný sbírkový předmět, neměli jsme základní literaturu a dokonce nám chyběla (a dodnes chybí) výstavní místnost. To, že

jsme se přesto stali, abych to řekl módním slovníkem, platným hráčem na muzejním trhu, je docela solidní výkon. Byl v tom i kus štěstí. První – „zakladatelská“ – generace Památníku pracovala s nadšením a s nebyvalým týmovým elánem. Všichni jsme se učili a měli jsme radost ze společných objevů a společné práce – odborné i řemeslné. Mnozí se naučili zatlouct hřebík, něco natřít, něco přilepit. Byli jsme po dlouhou dobu jediní (a stále ještě jsme) v celém Muzeu Brněnska, kteří výstavy připravují z devadesáti procent vlastními silami. Taky jsme měli štěstí, že nám přáli lidé tak říkajíc zvenčí. Na prvním místě bych jmenoval doc. J. Kubíčka, bývalého ředitele MZK, který je naším věrným příznivcem dodnes. A neměl bych zapomenout na všechny, kteří se zasloužili o růst sbírek – a byli to lidé z různých koutů republiky i ze zahraničí. Bez nich bychom nebyli muzeem.

Co se podle vás mohlo udělat lépe?

Všechno. Když si vezmu do ruky původní projekt, samozřejmě idealistický a taky trochu naivní – znal jsem tehdy muzea jen jako návštěvník, případně jako badatel – řada nápadů zůstala na papíře. Stále bojujeme s kolísající úrovní propagace, stejně tak bych si dokázal představit vyšší profesionální úroveň našich výstav (nikdy jsme nevyužili služeb výstavního architekta, nepracujeme se světlem atd.), málo se věnujeme našemu Klubu přátel (to je vůbec kapitola sama pro sebe), chybí nám pořádné zázemí, větší pozornost by si zaslouhovala akviziční činnost. Dokonce až na konci minulého roku jsme za cenu značného kompromisu získali prostor pro standardní depozitář, který ale stále není zcela vybaven! Zkrátka je toho hodně a to nemluvím o financích nebo odborné činnosti.

Jaké jsou vaše další plány?

Nechci říci, že neplánuji, ale přece jen se ta perspektiva krátí. Rád bych ještě něco dopsal a napsal, možná se budu věnovat víc sám sobě. Zkrátka, budoucnost je otevřena...

3 OTÁZKY pro

Libora Kalinu

Jak se vám v Památníku po prvních třech měsících líbí?

Zvykám si. Na jaře mi v klášteře byla stále zima, když je za okny třicet ve stínu, je zde o to příjemněji. Důležitější jsou ovšem lidé. Ve světě vědy a médií, kde jsem se dosud převážně pohyboval, se dnes vytváří hodně šumu. Často dokonce převládají aktivity a činnosti pramálo související s výsledným produktem. Každý den mne zde znovu a znovu překvapuje, že si nikdo z kolegyň a spolupracovníků na nic nehraje, jeden druhému život ani práci nekomplikuje. Společným cílem je vytěžit z minima maximum, tedy co nejlepší výsledek. To je velice osvěžující a také vysoce motivující.



Jaké úmysly máte s Památníkem do budoucna?

Ty nejlepší. Doufám, že podobné úmysly má i Památník se mnou. Mezi Evropany se dlouhodobě pohybuje na předních pozicích pomyslného čtenářského pelotonu, navíc utěšeně také v tuzemsku roste obliba elektronických knih. Památník se stává vyhledávanou zastávkou. Přemýšlím o dalších atraktivních etapách. Ke Středě, literární soutěži, Kaleidoskopu a krátkodobým výstavám by mohla časem přibýt ještě nějaká ta atraktivní „časovka“ nebo dokonce „vrcholové kritérium“, zůstanu-li u sportovního žargonu. Počítám

také s dopinkem do propagace, bez kterého to dnes nejde. Pochopitelně s dopinkem povoleným. I když...

Co plánujete na léto?

Dovolenou, asi jako každý. Nicméně finišuje další rozšíření našich expozic. Významná část benediktinského kláštera se totiž v minulých dnech dočkala velkorysé obnovy a kolektivním úkolem je nyní nabídnout v překrásných prostorách návštěvníkům nové zážitky. To pochopitelně dostane přednost, takže na nějaké to odpočívání dojde až „po žních“.

Práce okolo samizdatů

Uzavřená kapitola, mohl by někdo stroze odbýt jednu z důležitých etap tuzemské (ale i mezinárodní) knižní produkce. Co však čtenář přejde mávnutím ruky (po listopadu se většina titulů dočkala svého oficiálního a plnohodnotného knižního vydání), je pro sběratele a literárního historika polem zdaleka ještě nesklizeným. Z nedávného pracovního setkání s prvním rektorem Slezské univerzity v Opavě prof. RNDr. Martinem Černožanským, CSc., jsme si do Rajhradu přivezli poklad. Čtyři „banánové“ krabice postupně odkrývají svá tajemství. Kolekce samizdatů přes léto výrazně rozšíří naši sbírku. (lik)

Digitalizace mapové sbírky rajhradského kláštera

Na konci června se do rajhradské knihovny vrátila sbírka historických map a atlasů. V nedávné minulosti tuto kolekci, čítající více než 1 100 položek, odborně zkatalogizovala knihovnice Muzea Brněnska Petra Křivová. Poté s ní téměř rok pracoval Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický ve Zdíbech u Prahy, kde byly mapy na velkoformátových skenerech převedeny do elektronické podoby v rámci projektu NAKI *Kartografické zdroje jako kulturní dědictví*. Souběžně vznikala aplikace pro zpřístupnění historických mapových sbírek široké veřejnosti (více na <http://naki.vugtk.cz>). Rozhodující impuls pro zapojení rajhradské kolekce map vyšel z Moravské zemské knihovny v Brně, která digitalizované mapy využije také v rámci vlastního projektu NAKI *Rajhrad jako kulturní fenomén*. Zdejší mapy si tedy bude moci zanedlouho kdokoli prohlédnout jak ve zmíněné aplikaci VÚGTK, tak prostřednictvím odkazu v elektronickém katalogu MZK, nebo analogicky odkazem v katalogu Muzea Brněnska. (jd)



Tvořivost a textová kompetence

Své červnové kolokvium věnoval problematice tvůrčího psaní Ateliér tvůrčího psaní při Katedře české literatury a knihovnictví na Filozofické fakultě MU. Vedle akademiků dostali prostor pro prezentaci praktických zkušeností také učitelé a lektori řady vzdělávacích i volnočasových institucí. Tvůrčí psaní nachází uplatnění například jako mezioborový nástroj poznávání. Jeho prostřednictvím děti dokážou reflektovat své zážitky v dramatické výchově, v aktivitách přibližujících výtvarné umění zase pomáhá galerijním a muzejním pedagogům, dominantní roli sehraává ve výuce literatury. Slouží k sebepoznávání, rozvíjí prožívání i tvořivost a vede k tolik potřebnému správnému sebevyjadřování. V rámci odpoledního bloku kolokvia představila K. Cimalová za Památník písemnictví na Moravě svůj putovní seminář tvůrčího psaní Krocení literární múzy k literární soutěži Skrytá paměť Moravy, který letos navštívil sedmáct měst Moravy a oslovil 505 studentů a žáků základních a středních škol. Akademičtí hostitelé

v čele se Zbyňkem Fišerem se zase pochlubili čerstvou publikací Tvůrčí psaní v literární výchově jako nástroj poznávání. (kc)

Nejen lešení klášter mění

Lešení fasádních specialistů společnosti Tocháček zatím ještě překrývá čelní stěnu prelatury, ale za trubkami už prosvítá její obnovená krása. Také uvnitř historických prostor této části kláštera panuje řadu dní čilý ruch. Nové vstupní prostory do expozice Památníku písemnictví na Moravě doplní záhy ještě další výstavní a společenské sály. Půjde-li vše podle harmonogramu, což ale bývá při historické obnově mnohdy sázkou do loterie, nové zážitky návštěvníkům Památníku nabídnou již podzimní měsíce. (kl)

Prostory benediktinského kláštera jsou pro potřeby Muzea Brněnska (Památníku písemnictví na Moravě) rekonstruovány s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.



Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti



Literka, informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Klášter 1, 664 61 Rajhrad, tel. 547 229 136
e-mail: rajhrad@muzeumbrnenska.cz
www.muzeumbrnenska.cz/rajhrad.htm
Odpovědný redaktor: Vojen Drlík, redaktor: Martina Kloudová
Vychází desetkrát ročně, speciální číslo, ročník 7, 4. 7. 2013
MK ČR E 21218
Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257